

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Advocatus

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

cogeret subditos apostatare imò in tali casu teneri ex iustitiâ commutativâ ex istimat Hurr. de iustitia disp. 20. p. 11. tr. 20. dist. in scilicet. 33.

An adulter teneatur ad alimenta, dâna hereditaria, &c. qua dantur ex suppositione sui filii spurii inter legitimos adultera?

Aliqui affirmant Alii negant, & probabiliter docent ad hæc solum teneri ipsam adulteram.

Sed certum est adulterum teneri saltem ad alimenta.

An adulter occidens maritum adultera se invidentem cum moderamine teneatur ad damna, &c.

Prima opinio affirmat. Secunda negat.

7. Adulter, qui filium suscepit ex adulterio, & illud reliquit cum filiis legitimis mariti adu. erâ teneretur secundum Less. de iust. lib. 2. cap. 10. dub. 6. num. 46. & DD. communiter non solum restituere alimenta, sed etiam damnum hereditatis, quæ legitimis hæredibus admittitur: & si est femina, damnum dotis, quam tradidit illi pater pertrivus, existimans esse propriam filii. Nam ad hæc omnia teneretur adultera, & ipse non minus quam ipsa, est causa talis damni. Sed Dominicus Sotus de iust. lib. 1. qu. 7. art. 2. putat, solum adulteram teneri ad hæc damna resarcienda, quæ prolem adulterinam supposuit pro legitima. Et ratio est: quia adulter non est causa proxima istorum in damnaorum, sed tantum remota. Ipse enim non intendit generare, sed tantum explere libidinem: Unde sicut adultera procurasset abortum, ipse non esset propriè causa abortus, quia prolem abministravit, ita nec causa damnaorum, quæ ortæ sunt ex suppositione alii spiritui pro legitimo: quia æquè concurrisset ad utrumque. Hæc opinio est probabilis. At docent Confessarii, quod Adulter in isto casu teneretur saltem ad alimenta, quæ impenduntur proli à tertio ætatis anno, & deinceps, quousque parentes tenentur filios alere, etiam si non fuerit causa suppositionis. par. 2. tract. 7. resol. 55.

8. Si adulter in adulterio deprehensus, à marito adultera invaditur, & illum cum moderamine inculpata tutela occidit, secundum Rebellium p. 1. lib. 3. qu. 12. num. 6. teneretur resarcire damna ex illius morte secuta, quia ipse illum provocavit per injuriam adulterii. Secundum Lessium lib. 2. cap. 9. dub. nu. 37. non teneretur. Quia habetius illum occidendi, ut se defendat, & ille non habet jus illum invadendi. Stroverdorff. in 2. 2. q. 68. un. num. 2. concl. 6. conatur has opiniones conciliare: docetque primam procedere, quando post datam tam gravem cau-

sam invasionis, ipse non quærit alia media evadendi, scilicet fugiendo, petendo veniam, &c. Nam in hoc casu excedit modum iustæ defensionis, & committit culpam latam. Secundam verò procedere, quando tentatis omnibus mediis, adhuc in vafor persistit, & vult illum occidere. Quia tunc utitur jure suo. Sed mihi sententia Lessii magis placet. Nam talis occisio non est culpabilis in se, quia, ut supponimus, est iusta defensio. Neque in causa, quia adulterium est causa remota occisionis mariti, nam frequentius ex eo procedit mors adulteri, quam mariti. Ita etiam Megala in par. 2. lib. 3. cap. 1. nu. 10. par. 5. tract. 4. ref. 47. An verò in tali casu adulter fiat irregularis, sicut etiam in casu, quo maritus occidit uxorem adulteram, vide v. Irregularitas, n. 42.

9. Adulterium quoad pœnam sanguinis impendendam pertinet ad iudicem laicum. Quoad alias est misti fori, & datur locus præventioni. Ratio est, quia in adulterio peccatur contra Sacramentum Matrimonii, & sic aliquo modo contra Ecclesiam, & continet in se sacrilegium, ut ait Imperator in l. quamvis, C. de adult. Ita Layman lib. 4. tract. 9. cap. 2. num. 5. & Canonistæ communiter contra Pereiram par. 2. cap. 56. num. 11. In causa divortii tam perpetui, quam ad tempus, solus Iudex Ecclesiasticus est competens, qui dum hanc causam discutit, potest etiam cognoscere de causa alimentorum, & dotis amittendæ, tamquam accessoria. Si verò causa principalis verteretur de dote, pertineret solum ad Iudicem laicum. Vide Barbosa de pot. Episc. par. 3. alleg. 84. par. 1. tract. 2. ref. 87. & par. 4. tract. 1. ref. 16.

10. Non est peccatum adulterii, quod uxoratus delectetur lascivè in alia femina; quia ratione matrimonii nec vir, nec femina obligantur ad similem non delectationem. Sic Martin de S. Joseph in Monit. Confess. tom. 1. lib. 1. Diana p. 10. tract. 10. n. 7.

ADVOCATUS.

1. Advocatus potest patrocinari alicui cause habenti opinionem proba-

Tertia distinguuntur.

Sed secunda magis placet.

An verò fiat irregularis, vide suo loco.

Adulterium quoad pœnam sanguinis impendendam pertinet ad iudicem laicum. Quoad alias est misti fori, & datur locus præventioni. Ratio est, quia in adulterio peccatur contra Sacramentum Matrimonii, & sic aliquo modo contra Ecclesiam, & continet in se sacrilegium, ut ait Imperator in l. quamvis, C. de adult. Ita Layman lib. 4. tract. 9. cap. 2. num. 5. & Canonistæ communiter contra Pereiram par. 2. cap. 56. num. 11. In causa divortii tam perpetui, quam ad tempus, solus Iudex Ecclesiasticus est competens, qui dum hanc causam discutit, potest etiam cognoscere de causa alimentorum, & dotis amittendæ, tamquam accessoria. Si verò causa principalis verteretur de dote, pertineret solum ad Iudicem laicum. Vide Barbosa de pot. Episc. par. 3. alleg. 84. par. 1. tract. 2. ref. 87. & par. 4. tract. 1. ref. 16.

Quod uxoratus delectetur lascivè in alia femina, non est peccatum adulterii.

Advocatus potest patrocinari alicui cause habenti opinionem proba-

patrocinari se-
cundum opi-
nionem mi-
nus proba-
bilem.

Etiā in
causa san-
guinis, &
amissionis
omnium bo-
norum.

Nec abhor-
rere debet
ab opinionibus
Donelli,
& similium,
Secundum
Sanctum.

Advocatus
patrocinari
potest in cau-
sa dubia.

Etiā cri-
minali &
civilia reū.

An advoca-
tus teneatur
de culpa le-
vit
Virumque
probabile.

probabilem, probabiliori relicta. Ita DD. communiter. Qui tamen advertunt, in tali casu debere manifestare clienti minorem probabilitatem suae causae, aliā teneri restituere illi damna, & expensas. Puto autem patrocinari posse causae minus probabili, etiam sanguinis, & amissionis omnium bonorum. Nam in his causis cliens potest litigare. Ita Villalobos tom. 1. tract. 1. diff. 14. num. 5. & alii contra Malderum in par. 9. quest. 19. art. 5. disp. 86. ass. 8 par. 2. tr. 13. ref. 4 par. 9. tract. 8. resol. 62.

2. Reprehenduntur autem Advocati à Sancto diff. 4. sel. num. 63. quod timeant sequi opiniones Donelli, Cujacii, & similitium Juristarum, dicentes, opinistorum esse solum speculative probabiles, minimè verò sequendas in praxi. Reprehendit autem, quia omnis opinio speculative probabilis, est etiam probabilis practice: probabilitas enim practica oritur à speculative tamquam effectus à causa, p. 2. tr. 13. ref. 5.

3. Potest verò Advocatus patrocinari, non solum in causa probabili, sed etiam in dubio. Nam ipse nec sententiam profert, nec iudicem cogit proferre; sed solum proponit clientis iura: quod in causa dubia non est injustum, sed juvat, ut causa à iudice melius expendatur. Ita Lorca in p. 2. disp. 39. memb. 2. & alii. Et hoc procedit etiam in causa criminali, et si ipse patrocinetur actori. Nam est eadem ratio. Quamvis enim iudex in dubio facti non possit reum condemnare, ipse tamen ab illo non hoc petit, sed solummodo factum proponit, ut causa expendatur. Ita Merolla tom. 1. disp. 3. c. 4. coroll. 6 num. 56. contra Salas in 1. 2. tr. 8. disp. unic. sect. 1. num. 108. p. 2. tr. 13. ref. 6. & p. 4. tr. 3. ref. 47.

4. Probabile est, Advocatum teneri de culpa levi, ut docent Villalobos tom. 2. tr. 10. diff. 3. num. 10. Valerus diff. 4. utriusque fori, v. damnus, diff. 1. num. 7. & alii. Sed probabile etiam, non teneri, ut docet Lessius lib. 2. cap. 7. dub. 7. num. 31. & 32. Azorius p. 3. l. 23. c. 29. dub. 5. & alii. Quia nemo tenetur in officio esse prudentior, & diligentior, quàm passim ho-

mines ejusdem officii esse solent. Itaque, si Advocatus causam amittat, eo quod non praestiterit diligentiam, quam diligentissimus & doctissimus praestitisset, non tenetur ad restitutionem: si bona fide praestiterit diligentiam, quam diligentes & docti Advocati praestare solent, p. 2. tr. 15. ref. 59.

5. Advocatus secundum Flores de Mená lib. 1. q. 8. num. 54. non potest recipere à cliente salariū annuū, si in aliquo anno nullas causas advocavit. Quia salariū ei debetur pro labore. Secundum Gutierrez lib. 1. q. 32. num. 1. & 2. potest recipere: Primò quia non stetit per eum, quin advocasset. Deinde, quia in illo anno habuit obligationem ad advocandum in habitu, quae obligatio est pretio aestimabilis: maxime, quia non potest contra suum clientem advocare, & sic amittit salariū, quod recipere posset ex parte contraria. Et tertio, quia, si in illo anno cliens plures causas habuisset, respectu quarum salariū esse exiguum, non posset Advocatus petere majus. Sed ego puto cum Rebellio p. 2. lib. 22. num. 7. & 8. salariū talis anni non integrum solvendum esse, sed diminuendum arbitrio boni viri. Nam, si cliens in illo anno habuisset causas, ipse multos labores sustinisset, quos & factò non sustinuit. Nisi talis esset ingenii, ut mallet laborare, quàm oriri: in quo casu ex hoc capite non esset ei salariū diminuendum, p. 2. tr. 15. ref. 42. Adverte etiam, quod, quamvis non possit cliens, & Advocatus pacifici de sumenda quarta verbigrat. vel tertia lueri parte, († ex l. sumptus, ff. de pactis) † DD. communiter: id tamen procedit in foro fori, eo quia Advocatus, in tali causa praesumitur modum legitimum patrocinandi pervertere, tamquam agens rem propriam: non autem in conscientia, si praesumptio deficiat, quia nimirum causa est justa, & ipse benè gerit, &c. Ita Victorellus in Man. Navarr. 20. num. 30. part. 2. tract. 16. resolut. 47. Cum qua etiam limitatione.

6. Advocatus potest esse iudex in causa, in qua fuit patronus. Nam l. prator, ff. de jurisd. omnium iud. fundatur in praesumptio-

An advocatus possit recipere salariū annuū à cliente cum nullam causam in illo anno patrocinatus est? Aliqui negant Aliqui affirmant.

Ego existimo sumere posse diminuendum. Et pacifici posse cum cliente de quarta lue.

Advocatus esse potest iudex in cau-

sa, in qua
fuit patro-
nus in foro
conscientia.

sumptione affectionis erga talem cau-
sam: unde procedit tantum pro foro ex-
teriori. Igitur in conscientia potest ju-
dicare, etiam altera parte inscia, dum-
modo inordinatas exuat passiones. Ita
Corduba *sum. q. 2. 59. p. 3. tr. 8. res. sol. 56.*

Advocatus
non excusa-
tur ab irre-
gularitate
per protesta-
tionem, sicut
aliquando
accusator.

7. Quando Clericus, vel laicus, in
causa criminali potest cum protestatio-
ne, accusare sine metu irregularitatis, per
dictam protestationem non excusatur
ab irregularitate Advocatus. Quia in ju-
re facultas protestationis solum conce-
ditur accusatori. Ita Vill. Hobos *tom. 1. tr.
21. diff. 27. num. 1.* Sed Præpositus in 4. p.
q. 5. dub. 13. n. 104. & ante illud Coniach.
de Sacram. disp. 12. q. 10. n. 95. docent,
in tali casu excusari etiam Advocatum,
& testes. Nam alioqui jus accusatori non
suffragaretur, quia accusatio non
valet sine testibus, & indiget etiam Ad-
vocato, *p. 4. tr. 4. res. 2.*

Sed aliqui
dicunt excu-
sari.

An, possit
advocare
mutus.

Reges, & qui
ex inlicita
tenentur im-
pedire aliter
incurrunt in
irregulari-
tate ex homi-
cidio volun-
taria.

Debent sub
mortali in-
spicere dili-
genter aequi-
tatem, vel
probabilita-
tem causa.

8. Advocare an possit mutus omnino.
Vide V. *Mutus num. 2.* excommunicatus,
vide *de Excommunicationis, num. 55.* An
Advocatus teneatur jejunare. Vide V.
Jejunium, n. 27.

9. Reges, Gubernatores, Medici, Ad-
vocati non impediunt homicidium ad
quod tenebantur ex justitia, sed id faci-
unt ex timore, vel ignorantia, possunt
obtinere dispensationem ab irregulari-
tate ab Episcopo, stando tamen in com-
muni sententia affirmativa, & si ex odio
non impedit, irregularitas esset ex ho-
micidio voluntario, Casti. Palaus, & alii,
p. 10. tr. 11. res. 21.

10. Adde quod Advocati debent sub
mortali inspicere diligenter æquitatem
vel probabilitatem causæ sibi propositæ.
Quod si parum sibi videatur, non pos-
sunt suscipere defendendam. Si verò mi-
nus probabilis quàm opposita, affirmare
non possunt sibi videri probabiliorẽ,
aut æquẽ probabilem, quia mentirentur,
& interdum perniciosẽ cum damno cli-
entis. Lugo. *de Princip. Theol. mor. p. 1. c. 3.
q. 9. n. 76.* Præpositus in 1. 2. *quæst. 19. art.
6. dub. 5. §. 1.* Joan. Henriq. *in comp. cas.
mor. c. 1. §. 3. num. 19.* Diana *p. 9. tr. 8. re-
solut. 62.*

ÆGROTUS.

1. Ægrotus in mortis articulo, aut
periculo constitutus, potest ab-
solvī ab omnibus casibus, & censuris re-
servatis per quemlibet Sacerdotem, vide
supra V. *Absolvere à num. 28.* Potest et-
iam communicare post cibum, vel me-
dicinam. Vide V. *Communio, à num. 39.*
Quoad extremam Unctionem, vide V.
Extrema Unctio.

2. Ægrotus excusatur à jejunio, & si
Hæres Canonice est astrictus, excusatur
etiam ab illis. Vide suis in locis.

ÆTAS.

1. Ætas sufficiens ad discurren-
dum, in jure determinata est à
septennio. Septennium igitur sufficit ad
peccandum, ad contrahenda sponsalia,
& obligandum confiteri semel in an-
no, & lacrum audire; ad recipiendam
extremam Unctionem, primam Tonsu-
ram, & tres priores Ordines minores.
At verò, ad contrahendam obligatio-
nem communicandi, & ad nubendum
per verba de præfenti, requiritur annus
pubertatis, qui in mari est decimus
quartus, in fœmina duodecimus. Aje-
junio excusat ætas minor annis 21. &
major 60. Ad Acolytatum requiruntur
duodecim anni. Ad Subdiaconatum 22.
ad Diaconatum 23. ad Presbyteratum
25 omnes incepti. Ad Episcopatum &
Cardinalatum 30. Vide hæc omnia suis
locis. †

Ætas suffi-
cien ad dis-
currendum,
Peccandum.

Recipiendæ
Tonsuram,
Ad incur-
rendas censu-
ras, Et nubẽ-
dum. Ætas
requisita ad
obligat. se-
ptennii.
Ad Ordines
Episcopatus,
& Cardina-
latum.
Vide infra
de ætate.

2. Canonicus pœnitentiarius si po-
test haberi cum ætate 40 annorum, satis
est si annus sit inceptus, sin minus potest
eligi alius extra Dioccesim, dummodo
sit inscientia peritus. Francef. & alii *p. 10.
tr. 16. res. 86.* Pro eligendo Episcopo suf-
ficat in Gallia 27. in Italia 30. completus
Greg. XIV. §. sed cum. Pro Abbatibus,
Decanis, Archypresbyteris, & de aliis
dignitatibus habentibus curam anima-
rum 25. inceptus Homobon. & alii *ibid.
§. Notandum*, de non habentibus curam
animarum 22. inceptus pro aliis verò di-
guitati-